

Lapszemle

Magyar Tudomány Új folyam, XXIII. köt. 10. sz., 1978. október

Ádám Antal: Növekvő érdeklődés a KAPG együttműködés iránt, 784–785. old.

Az 1978. április 11–23. között Sopronban az MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézete szervezésében tartott XIII. általános KAPG ülészakról közölt beszámoló kapcsán a szerző kitér a KAPG-nek, mint nemzetközi tudományos együttműködési szervezetnek egyre növekvő jelentőségére, sokrétűségére, melyet a munkacsoportok felsorolásával jellemez. Az együttműködés eredményeinek monográfiákban való összegezése is megkezdődött és az első ilyen kiadvány (Geoelectric and Geothermal Studies, 1976) éppen hazánkban jelent meg az itt ismertetett beszámoló szerzőjének szerkesztésében.

* * *

Magyar Tudomány Új folyam, XXIII. köt. 11. sz., 1978. november

Simon Ágoston: Utóhang: A kimeríthetetlen geotermikus energia, 880 old.

Hozzászólás Boldizsár Tibor cikkéhez (M. T. 1978. 2. sz.). A szerző felhívja a figyelmet a geotermikus energiának egy – a Boldizsár által tárgyalt módoknál talán gazdaságosabb – felhasználására, az elektromos áram termelésre.

T. G.

Lapszemle

Földtani Közlöny 108. kötet, 2. sz. 1978.

Balla Zoltán: A Magas-börzsönyi paleovulkán rekonstrukciója, 119–136. old.

A dolgozat széleskörűen figyelembeveszi a területen végzett geofizikai mérések eredményeit, elsősorban a MÁELGI Érckutató Osztályának kéziratban levő kutatási jelentéseit.

Stegena Lajos – Horváth Ferenc: Kritikus tethysi és pannon tektonika, 149–157. old.

A cikk a szerzőknek a Földtani Közlöny 105/2. számában megjelent „A pannon medence késő-kainozóos fejlődése” című dolgozatához fűzött Balkay-hozzászólás tükrében kritikus szemmel vizsgálja az általuk a Pannon-medence késő-kainozóos fejlődésére adott lemeztectonikus modellt és az azzal kapcsolatban felmerülő „egy sor izgató kérdést”. Befejezésül felsorolnak ezek közül többet, és javaslatot tesznek további kutatásokra.

Benkő Ferenc: Elgondolások a hazai földtani könyvkiadás hosszútávú programjának kialakítására, 235–241. old.

A Magyarhoni Földtani Társulat a Földtani Közlöny hasábjain „vitaforumot” nyitott azzal a céllal, hogy a tagságtól fokozottabban tájékozódjék a magyar földtant érintő időszerű kérdésekről. A jelen cikk elsőként a földtani könyvkiadás hosszútávú programjának kialakításával foglalkozik. A geofizika szerepét a koncepcióban a következő mondat tartalmazza: „Nem tér ki a kidolgozott koncepció a geofizikai művekre – ennek megítélésére más szakterület hivatott...”.

T. G.

Lapszemle

Mérés és Automatika XXVI. évf. 10. sz. 1978. október

Petik Ferenc: Nemzetközi Mértékegység-rendszer (SI), 361–368. old.

Az új „SI” mértékrendszer bevezetése jelentős átállást von maga után valamennyi tudományágban és a gyakorlati élet, különösen a műszaki tevékenység minden vonatkozásában. Érthető tehát, hogy számos cikk, utasítás, jogszabálygyűjtemény foglalkozik világszerte az új mértékrendszer bevezetésével kapcsolatban fellépő kérdésekkel. A geofizikai alkalmazásokkal kapcsolatban lapunk előző számaiban közzöltük Salamon Batur cikkét.

A Mérés és Automatika idézett számában megjelent cikk rendszerbe foglalva közli az SI bevezetésével kapcsolatban az idevágó legfontosabb ismereteket, a történeti fejlődést, a kérdést nemzetközileg szabályozó szervezeteket, az érvényben levő egyezményeket, az új rendszer bevezetésének

célját és jelentőségét, valamint kitér az átállással kapcsolatos néhány kérdésre, egyes „megszűnő” egységek „elparentálására” (mázsa, lóerő stb.) és „ajánlásokat” is tartalmaz az Országos Mérésügyi Hivatal munkatársai számára az egyes kényes kérdések gyakorlati kezelésénél követendő „eljárásra” vonatkozóan. Így pl. azt ajánlja, hogy ha valaki tömeg helyett „súly”-t mond, azzal szemben legyek „toleránsak”.

Lapszemle

Általános Földtani Szemle 11. sz. 1978. A Magyarhoni Földtani Társulat Általános Földtani Szakosztályának időszakos kiadványa. Szerkeszti: Dudich Endre. Sokszorosítás, kéziratként.

Wein Gy.: A Kárpát-medence kialakulásának vázlata, 5–34. old. 5 ábra.

A dolgozat lényegét az azóta elhunyt szerző a Kárpát-Balkán Geológiai Asszociáció munka-értekezletén, Hercegnoviban (Jugoszlávia) adta elő 1975 márciusában. Később (1976. nov. 22-én) a Magyarhoni Földtani Társulat Általános Földtani Szakosztályában is tartott a szerző ilyen tárgyú előadást, de arra már nem volt ideje, hogy a végleges szöveget leírja. A Szakosztály megbízásából Kőrössi László végezte el a szövegeztést az előadás kéziratos vázlata és saját jegyzetei, valamint az előadóval folytatott baráti beszélgetések alapján. A bemutatott összefoglaló képet a dolgozat beilleszti a történeti háttérbe, felsorolva és értékelve azokat a fontosabb munkákat, melyek a problémakör dinamikus megoldásai valamelyikéhez kapcsolódtak. Az összefoglalás után számos megoldandó kérdést is felsorolnak, köztük olyanokat, mint az ofiolitok kora és tektonikai jelentőségük, a „mellétei-sorozat” és a vele kapcsolatos ultrabazitok és ofiolitok kérdése, a kurdi ofiolitok hovátartozása stb.

A dolgozatot 76 munkából álló irodalomjegyzék és angol összefoglalás egészíti ki, ezzel is hozzájárulva a dolgozat hasznosságához a tárgyalt alapvető problémakör tanulmányozásánál.

Könyvszemle

Annual Report 1977, Geophysical Observatory Tihany (A Tihanyi Geofizikai Observatórium 1977. évi jelentése.) A MÁELGI kiadványa, 1978, sokszorosítás. Főszerkesztő: Müller Pál, szerkesztő: Szabó Zoltán, technikai szerkesztő: Nagy M. 66 old.

A kiadvány a szokásos alakban tartalmazza a Tihany-observatóriumban 1977 folyamán végzett mágneses (7–52. old.) és whistler (53–66. old.) észlelések eredményeit. Az összeállítást Aczél Etelka végezte, Tóth Péter és Hegymegi László közreműködésével.

T G.